

Автор:

Євген ГІДЕНКО

викладач кафедри

тактико-спеціальної підготовки

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

НАПРЯМИ ПРОТИДІЇ КАРНОГО РОЗШУКУ ОКРЕМИМ ВИДАМ ЗЛОЧИНІВ

Вступ: злочинність існує у всіх державах незалежно від їх географічного розташування, рівня соціально-економічного розвитку, політичного ладу, правової системи. Однак рівень злочинності в державі залежить від ефективного здійснення протидії злочинності з боку суспільства. Стратегія протидії злочинності повинна будуватися таким чином, щоб звести до мінімуму вчинення злочинів і підвищити рівень ефективності правоохоронної діяльності [5, с. 89].

Основний матеріал: одним із пріоритетних напрямків протидії злочинності є оперативно-розшукова протидія злочинам.

Заходи попередження злочинів, використовувані в практиці оперативно-розшукової протидії злочинності, можуть бути різними, залежно від рівня соціальної небезпеки і стадії підготовлюваного злочину.

Завданнями оперативно-розшукової протидії злочинності є: виявлення причин вчинення злочинів і умов, що їм сприяють; застосування заходів з усунення встановлених причин і умов або їх нейтралізації (блокування); виявлення осіб з протиправною поведінкою, що має тенденцію переростання у вчинення злочинів; коригуючий вплив на цих осіб з метою недопущення вчинення ними злочинів шляхом застосування індивідуально-профілактичних заходів; застосування заходів, направлених на зниження серед громадян ризику стати жертвами злочинних посягань; обмеження дії негативних явищ і процесів, супутніх злочинності; мобілізація всіх позитивних сил суспільства на

створення атмосфери нетерпимості до будь-яких форм злочинної поведінки; усунення недоліків в діяльності суб'єктів протидії злочинності; підвищення ефективності діяльності з протидії злочинності [1, с. 73].

Саме за допомогою оперативно-розшукових сил, засобів і методів можна з достатньою повнотою простежити, як виникає злочинний задум, в яких конкретних діях він реалізується на різних етапах підготовки і скоєння злочинів, які чинники зумовили його в конкретних умовах місця і часу, які народжуються тенденції, прояви злочинності, сфери її найбільш інтенсивного поширення і т. д. Більш того, такий підхід дозволяє оперативно прогнозувати розвиток злочинності по наміченим тенденціям в її характері і спрямованості.

Основним напрямом протидії злочинності останнім часом визнається не покарання злочинців, а запобігання вчиненню злочинів. Значення запобігання злочинам як головного напрямку протидії злочинності визначається тим, що воно є найбільш гуманним та ефективним засобом забезпечення публічної безпеки та публічного порядку в країні [4, с. 49].

Правознавець А.П. Закалюк зазначає, що запобігання злочинності у буквальному розумінні означає діяльність, що перешкоджає вчиненню злочинів.

Це коротке визначення відображає основну мету запобіжної діяльності – перешкодити вчиненню злочинів, скоротити їхню кількість і тим самим зменшити розміри злочинності. Запобігання злочинам має пряме значення щодо існуючої злочинності.

По-перше, запобіжна діяльність щодо злочинності безпосередньо спрямовується не проти неї у тому вигляді (обсязі), в якому вона існує на теперішній час, а стосовно чинників, що її зумовлюють. Ця діяльність здійснюється, насамперед, з метою перервати дію останніх і тим самим перешкодити подальшому вчиненню злочинів, існуванню злочинності у сучасних параметрах та їхньому збільшенню.

По-друге, злочинність дійсно є соціальним феноменом, що виявляється у кримінальній активності частини членів суспільства, на високому загальному рівні обумовлений певними об'єктивними соціальними явищами та

передумовами, станом суспільних відносин, дії яких неможливо запобігти безпосередніми упереджувальними заходами [2, с. 318-319].

Тому сама суть запобігання злочинів полягає в тому, що, використовуючи оперативно-розшукові сили і засоби, оперативні підрозділи органів внутрішніх справ своєчасно повинні виявляти і припиняти значущу для території оперативного обслуговування кількість злочинів, забезпечувати правильне застосування закону.

У цьому випадку вирішуються три істотні завдання:

- припиняється злочинна діяльність тих осіб, які понесли покарання;
- для їх оточення стає наочним і обґрунтованим вимогам дотримання закону;
- окремі особи усвідомлюють необхідність та доцільність взаємодії з оперативно-розшуковими підрозділами, у запобіганні злочинів, у тому числі на конфіденційній основі [3, с. 172].

Таким чином, дотримання цього принципу дозволяє вирішувати в комплексі завдання оперативно-розшукового запобігання злочинів на території, що обслуговується.

Висновок: на основі проведеного аналізу напрямків оперативно-розшукового запобігання злочинів, можна констатувати наступне: застосування оперативно-розшукових заходів запобігання злочинів не дозволяє надавати безпосередній позитивний вплив на соціально-економічні детермінанти злочинності, але водночас вони здатні надавати опосередкований позитивний вплив на осіб, які проживають, або здійснюють свою трудову діяльність на території застосування цих заходів з метою формування у них особистісних установок орієнтованих на дотримання чинних норм.

Список використаних джерел

1. Бандурка О. Протидія злочинності та профілактика злочинів. О. М. Бандурка, О. М. Литвинов. Харків. Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2011. 308 с.
2. Закалюк А. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. Кн.1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. Київ. Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. 424 с.
3. Кириченко О. Значення оперативно-розшукового запобігання злочинам органами внутрішніх справ України. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2009. Спеціальний випуск № 2. С. 166-175.
4. Мишко В. Складові запобігання злочинам оперативними підрозділами ОВС. Південноукраїнський правничий часопис. 2014. № 4. С. 48-51.
5. Основи оперативно-розшукової діяльності: навчальний посібник. О. Ю. Анциферов, М.В. Стащак, В. В. Шендрик та ін. за редакцією С.М. Гусарова. Харків. Вид-во ХНУВС, 2015. 312 с